

A 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

Javaslat

a „Nagypénteki kolompolás Kunszentmártonban”

**Kunszentmárton Város
Települési Értéktárába történő felvételéhez**

Készítette:

Hegedűs Krisztián

(név)

(aláírás)

Kunszentmárton, 2024. január 16.

(település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Hegedűs Krisztián
Levelezéscím: 5440 Kunszentmárton Kőrösi Csoma Sándor u. 10.
Telefonszám: +36 70 278 4475
E-mail cím: hegekrisztian@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹

° arár- és élelmiszergazdaság	° egészség és életmód	° épített környezet
° ipari és műszaki megoldások	<u>kulturális örökség</u>	° sport
° természeti környezet	° turizmus	
3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:
° igen
amely nemzetiség: ²
x nem
4. A települési értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indoklása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Húsvétkor a keresztény világ az emberiséget halálával megváltó, majd feltámadó Jézus Krisztust ünnepli. Az évszázadok során a vallási liturgia mellé sokszor a pogány hitvilágban gyökerező szokások, babonák, népi megfigyelések is párosultak.

A nagypénteki kolompolás szokásának helyi eredete a múlt homályába vész, de az bizonyos, hogy az 1800-as évek végén még nagy népszerűségnek örvendett. A nagypéntekről nagyszombatra virradó éjszakán kereplőkkel, kolompokkal, bádogedényekkel felszerelkezett népes kompániák járták a tanyavilágot és Kunszentmárton utcáit.

A néphit a kolompolásnak mágikus erőt tulajdonított, ami elűzte a tanyák és a házak körül ólálkodó élősködőket és kártevőket. Egyébként a zajkeltéssel járó féregűző szokások a Jászság szerte ismertek voltak.

Az ősi szokás a 20. század folyamán a fiatalság vidám, inkább inkább frivol időtöltésévé vált. A század elején a híradások szerint ezen az éjszakán a feje tejére állt az egész város, a lakosok alig tudták lehunyni a szemüket a karbidos hordók, vásott locsolók, rozsdás lábasok, rozoga székek, kereplők és cséphadarók okozta pokoli lármától. A szörnyű éjszakai koncerttel szemben méltatlankodók akár pórul is járhattak. Előfordult, hogy a kolompoló legények az éj leple alatt, csendben visszatértek az őket elüldöző gazda tanyájára és válogatott bosszút álltak. A legrémesebb gaztettek egyike volt, ha szétszedték a gazda szekerét és alkatrészeit a tanya különböző pontjain (padláson, ólban) rejtették el. Ébredéskor az éktelen felfordulás igen sok bosszúságot okozott a ház népének. A

kolompolás leginkább a fiatal legények mulatsága volt, akiknek így alkalmuk adódott meglátogatni a lányos házakat és lehetőségük volt egy kis éjszakai virtuskodásra.

A kolompolás az 1930-as évekre valószínűleg a nyugalomra vágyó lakosok ellenkezése és a hatóság tiltása miatt alábbhagyott, leginkább a környező tanyavilágban élt tovább.

A szokás békésebb formáját is ismert volt, amikor nagyszombat reggelén gyermekek járták az utcákat az alábbi rigmust ismételve: „*Kígyók, békák távozzatok megszólaltak a harangok!*” Ez tartalmilag már közelebb állt a néphit kreálta eredeti tartalmához. Az 1980-as évekre a kolompolás szokásának minden formája megszűnt vidékünkön.

A Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeumban néhány éve felelevenítettük a régi szokást az általános iskola alsó tagozatos kisdíákjainak segítségével. A városi húsvéti rendezvényre kolompolva érkeznek a gyerekek, miközben megismerhetik a szokás eredeti tartalmát és történetét, valamint a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódó egyéb hagyományokat.

6. Indoklás értéktárba történő felvétel mellett:

A rég elfeledett szokás Kunszentmártonban és az azt övező tanyavilágban bizonyítottan fontos és sajátos eleme volt a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódó népszokásoknak.

A kolompolás a múzeum jóvoltából ismét gyakorlattá vált, amelynek megőrzése és ismertetése, az értéktárba történő felvétel során még inkább biztosítva lenne.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Közérdek hetilap 1905. április 30.

Kunszentmártoni Híradó hetilap, 1933. április 16. , 1934. április 8.

Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum Adattára

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/SzazMagyarFalu-szaz-magyar-falu-1/cibakhaza-1CAF/patyingolas-kolompolas-sorsfordito-jeles-napok-1E6F/>

<http://jku.hu/2021/04/02/nagypenteki-nepszokasok/>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

¹ Csak egy szakterületi kategória jelölhető meg. Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

² Kérjük, aláhúzással jelölje és nevezze meg, amennyiben a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

III. MELLÉKLETEK

1. A települési értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Kolompoló gyermekcsapat Kunszentmárton főterén, 2019.

Kolompolás eszközei

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelése, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is – vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Hegedűs Krisztián mint a javaslatot benyújtó ezennel nyilatkozom, hogy a javaslatban megadott adatok, a teljes dokumentáció (ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek) további felhasználásához ezennel hozzájárulok.

A javaslatban és annak mellékleteiben szereplő külön nem jelölt nem saját készítésű fényképek az internet szabad elérésű oldalairól lettek letöltve, így azok a továbbiakban szabadon felhasználhatók.

Kunszentmárton 2024.01. 16.

.....
Aláírás

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Alulírott Hegedűs Krisztián, mint a jelen javaslatban külön jelölt dokumentum tulajdonosa, szerzője ezennel nyilatkozom, hogy a javaslatban külön megjelölt dokumentum további felhasználásához ezennel feltétel nélkül hozzájárulok.

Kunszentmárton 2024.01.16.

HEGEDŰS KRISZTIÁN
.....név
.....
.....aláírás

5. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

NAGYPÉNTÉKI KOLOMPCOLÁS KUNSZENTMÁRTONBAN „

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: *Choung Livia*

Cím elérhetősége: *5440 Kunszentmárton
Vörösmarty u. 18.*

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

NAGYFÉNTEKI KOLOMPOLA'S KUNSZENTMÁRTONBAN „

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Gyulácsi Terenc

Cím elérhetősége: 3440, Kunszentmárton
Juhász Gyula utca 21.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„NAGYPÉNTEKI KÖZMŰVELŐSÉG KUNSZENTMÁRTONBAN”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Boros Anita

Cím elérhetősége: anitarovsz@gmail.com

Boros Anita

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„NAGYPÉNTEKI KOLOMPOLÁS KUNSZENTMÁRTON”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2024. 10. 25.

Név: Bulyás György

Cím elérhetősége: fwale.kun@gmail.com
06-20-244 72 35

György Bulyás